

Rīgā, 29.01.2020.

Ministru prezidentam
Arturam Krišjānim Kariņam
Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1050
vk@mk.gov.lv

Izglītības un zinātnes ministrei
Ilgai Šuplinskai
Vaļņu iela 2, Rīga, LV-1050
pasts@izm.gov.lv

Par termiņa pagarināšanu

2020. gada 23. janvārī plkst. 20:03 vairākas institūcijas un organizācijas saņēma Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) e-pasta vēstuli, ar kuru elektroniskai saskaņošanai nosūtīts konceptuālā ziņojuma “Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu” projekts (projekts). E-pasta vēstulē ministrijas pārstāvis lūdza sniegt viedokli par projektu **līdz 30. janvārim**, t.i. piecu darba dienu laikā.

Projekts IZM jāizstrādā saskaņā ar 2019. gada 20. augusta Ministru kabineta protokollēmumu, ar kuru valdība uzdeva IZM izstrādāt “konceptuālo ziņojumu par augstskolu un valsts zinātnisko institūtu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu, veidojot pārredzamu, atbildīgu, uz augstākās izglītības un pētniecības izcilību vērstu un starptautiskai praksei atbilstošu pārvaldības struktūru”. Saskaņā ar protokollēmumu izglītības un zinātnes ministram ziņojums bija noteiktā kārtībā jāiesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā līdz 2019. gada 17. decembrim.¹

Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2020. gada 28. janvāra sēdē, kurā IZM pārstāvji informēja par projektu, vairāku organizāciju pārstāvji izteica mutvārdu lūgumu pagarināt termiņu atzinumu sniegšanai. Lūgums tika noraidīts, pamatojot ar apsvērumu, ka visiem esot bijusi iespēja iepazīties jau ar ziņojuma projekta iepriekšējo versiju, ko IZM izsūtīja 2019. gada 18. decembrī.

Ziņojuma projekta iepriekšējo versiju IZM izsūtīja 2019. gada 18. decembrī – pirms 20. decembra diskusijas Rīgas pilī. Diskusijā izskanēja aicinājums līdz 10. janvārim iesniegt komentārus par projektu, un šādu iespēju vairākas organizācijas arī izmantoja.

Salīdzinot ar 18. decembra versiju, 23. janvārī izsūtītajā ziņojuma projektā ir veiktas apjomīgas izmaiņas (22 lapu vietā 65 lapas; 40 tūkstošu vietā 117 tūkstoši rakstu zīmes). Precizējumu izvērtēšanai ir nepieciešams noteikts laiks, ņemot vērā piedāvāto plašo pārmaiņu ietekmi uz augstskolām un zinātniskajiem institūtiem, to personālu un visu augstākās izglītības sistēmu. Jāuzsver, ka konceptuālā ziņojuma izstrādei diskusijās un darba grupās tika veltīti vairāk kā pieci mēneši, nozares organizāciju atzinumu sniegšanai par būtiski precizēto versiju atvēlot tikai piecas darba dienas.

¹ Ministru kabineta 2019. gada 20. augusta sēdes protokols Nr. 35, "Latvijas Vēstnesis", 26.08.2019., Nr. 173 <https://www.vestnesis.lv/op/2019/173.5>

Kvalitatīvu diskusiju neesamība kavēs gan ziņojuma projekta izskatīšanu valdībā, gan turpmāko normatīvo aktu projektu izstrādi, kas izriet no ziņojuma projekta. Nevaram pilnībā piekrist Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2020. gada 28. janvāra sēdē un 29. janvāra ministrijas paziņojumā presei paustajai nostājai, ka konceptuālais ziņojums par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu ir tikai pamats, par ko neesot nepieciešams plaši diskutēt, diskusijas organizējot tikai Ministru kabineta noteikumu un likumu grozījumu sagatavošanas fāzē.

Šāda pieeja sabiedrībā var radīt maldīgu priekšstatu par sekmīgām reformām, tai pat laikā nesniedzot skaidrību piedāvāto risinājumu svarīgām saturiskām detaļām. Nenodrošinot diskusijas par plānošanas dokumenta saturu, nebūs iespējama savlaicīga vairāku likumu² un Ministru kabineta noteikumu grozījumu izstrāde un virzība.

Ņemot vērā minēto, lūdzam **IZM pagarināt atzinumu iesniegšanas termiņu** par konceptuālā ziņojuma "Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu" projektu, paredzot tam vismaz 2-4 nedēļas.

Bez tam, "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi"³ paredz, ka ir izstrādājams Ministru kabineta rīkojums par konceptuālo ziņojumu (30. punkts). Rīkojumā jānorāda:

- atbalstīto problēmas risinājuma variantu;
- atbildīgās institūcijas, tām noteiktos uzdevumus un to izpildes termiņus atbilstoši atbalstītajam risinājuma variantam;
- ja nepieciešams, politikas plānošanas dokumentus, kas atzīstami par spēku zaudējušiem.

Ņemot vērā, ka rīkojuma projekts nav izsūtīts izvērtēšanai, lūdzam **IZM nosūtīt saskaņošanai arī Ministru kabineta rīkojuma projektu** par konceptuālo ziņojumu "Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu".

Ar cieņu,

Latvijas Studentu apvienības prezidente Justīne Širina

Latvijas Jauno zinātnieku apvienības valdes priekšsēdētāja Ieva Siliņa

Rektoru padomes priekšsēdētāja Rūta Muktupāvela

Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētājs Jānis Kloviņš

Latvijas Universitāšu asociācijas valdes priekšsēdētājs Aigars Pētersons

Latvijas Zinātnisko institūtu asociācijas valdes priekšsēdētājs Osvalds Pugovičs

² Ziņojuma projektā norādīts, ka IZM plāno grozīt Izglītības likumu, Augstskolu likumu, Profesionālās izglītības likumu, Zinātniskās darbības likumu, kā arī atbilstošos Ministru kabineta noteikumus.

³ Ministru kabineta 2014. gada 2. decembra noteikumi Nr. 737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi". <https://likumi.lv/ta/id/270934>